

11. Baks, Köztársaság utca

(Csongrád megye) Á

A szakirodalomban régóta ismert lelőhely a község belterületén, a Köztársaság u. 326/2 hrsz. ingatlanon (iskola) található. A község önkormányzata az általános iskola mögötti telket a Katolikus Egyháznak adományozta templom építése céljából. A telken korábban az 1886-ban épült régi iskolaépület állt, amelyet néhány éve elbontottak. A régi iskola építéskor előkerült, 10–11. századra keltezhető leletekről Reizner János adott hírt. Az általános iskola új épületegyüttesének építése során 1960-ban Trogmayer Ottó egy melléklet nélküli csontvázas sír helyét azonosította. Ugyanakkor az általános iskolától Ny-ra két telekkel előkerült melléklet nélküli sírről is tudomást szerzett.

2006. május 29. és június 9. között végeztük el a földmunkával érintett 265 m²-nyi terület megelőző feltárását. Az ásatás során megtaláltuk az egykori iskolaépület alapozási árkait, a különböző bővítések, átépítések nyomait, illetve hat 10–11. századra keltezhető, ÉNy-DK-i tájolású, szegényes, részben a korábbi építkezésekkel bolygatott sírt. A hitelesítés során megállapítottuk, hogy a sírok nem egy templom körüli temetőhöz, hanem egy soros temetőhöz tartoztak.

BENDE LÍVIA – LŐRINCZY GÁBOR

12. Baks, Temetőpart

(Csongrád megye) B

2006. szeptember 13-án az ELTE Régészettudományi Intézetének hallgatóival egy dél-alföldi kirándulás során felkerestük a környék egyik kiemelkedő jelentőségű késő bronzkori lelőhelyét.

A lelőhely egy, a környezetéből 2–3 m-re kiemelkedő magaslat, amely a Tisza egykori ártere és egy ér vagy lefűződött mellékág – az ún. Kis-Tisza – közti magasparton húzódik É-D-i irányban. A háromszögletű magaslat hosszúsága kb. 800 m, legnagyobb szélessége pedig kb. 750 m. Mind K-i, mind Ny-i szélét meredek part kíséri. A rendkívül intenzív lelőhely felszínén gyűjthető kerámia túlnyomó része a Gáva-kultúra időszakába keltezhető.¹ A lelőhely felszínét korábban napraforgó borította, amelyet ekkorra már learattak és csak a száruk maradványai fedték a talajt. A területet K-Ny-i irányban jártuk keresztül, érintve a közepén fekvő, az ötvenes években még használatos kis temető maradványait.

A temetőtől nyugatra kb. 100–150 m-re két bronz sarlópengére és egy szárnyas balta töredékére bukkanunk egymás közelében. Mivel a leleteket egy szétszántott depó töredékének véltük, értesítettük Lőrinczy Gábor régészt (Szeged, MFM).

Szeptember 14-én fémkereső műszerrel átvizsgáltuk az előző napon előkerült bronztárgyak környezetét. Mun-

kánk során további bronzeszközök és töredékeik kerültek elő. A depóhoz tartozó tárgyak egy kb. 30×50 m-es területen szóródtak szét. Legnagyobb mélységük nem haladta meg egyetlen esetben sem a 40 cm-t. A gyűjtött tárgyak nagyobb részét sarlók nyelének és pengéinek a töredékei alkották. Előkerült még két szárnyas balta, egy tokos balta valamint egy öntőlepeny. Az együttesbe tartozó tárgyak kivétel nélkül a HB1 periódusba keltezhetőek.

A területen a fenti tárgyakon kívül nagyon sok apró bronztöredéket is gyűjtöttünk. A tűk, öntőrögök, tokos balták töredékei valószínűleg nem a depó együtteséhez tartoztak. Munkánk során minden egyes bronztárgy előkerülési helyének koordinátáit GPS segítségével rögzítettük.

Október 5-én és 6-án ismét felkerestük a lelőhelyet és újra átvizsgáltuk a leletegyüttes előkerülési helyének környékét. Annak ellenére, hogy a területet módszeresen több irányból újra és újra átjártuk fémkereső műszereinkkel, néhány kisebb tárgyon, jelentéktelen bronztöredéken kívül ekkor már jelentősebb, nagyobb bronztárgyat nem találtunk.

A depóhoz hasonlóan a szórványként előkerült tárgyak is a HB1 periódusra keltezhetőek.

Munkatársak: Lőrinczy Gábor, Bacskai István, Dankó Szabolcs, Füzesi András, Kalli András, Váczi Gábor.

SZABÓ GÁBOR

13. Balatonalmádi, Vörösmarty utca 17.

(Veszprém megye) Rő

2006. október 6–31. között régészeti szakfelügyeletet végeztünk a 880/1 hrsz. telken családi ház építéséhez kapcsolódóan. A humuszolás során két szórvány római kerámiát találtunk a felső, kevert rétegben, de objektumfolt nem mutatkozott. A pincerész humuszolása alkalmával egy faszénszemcsés, barna foltot vettünk észre. Az objektum egy vörös, égett paticszemcsés betöltésű, ovális gödör, 60×80 cm alapterületű, 20 cm mély; leletanyag nem került elő. Sem a pincerész mélyítése során, sem a melléképület sávalapjaiban nem mutatkozott régészeti jelenség.

PALÁGYI SYLVIA – CSIRKE ORSOLYA

14. Balatonfüred, Balaton utca

(Veszprém megye) B, Rő, Kk

2006. május 23–24-én elvégeztük a 3837/2 hrsz. ingatlan területén kialakítandó telkek ellátására tervezett villany gerincvezeték nyomvonalának előzetes régészeti feltárását. Az árokban régészeti objektumok nem mutatkoztak, elszórta apró őskori, római kori, késő középkori leletanyag jelentkezett. Az egész területen hasonló számban és nagyságban kerámia- és kovaanyag, ill. római kori téglatöredék volt gyűjthető.

Augusztus 8–20. között megelőző feltárást végeztünk a 3837/3–20 hrsz. ingatlanok víz- és szennyvízvezetékek nyomvonalán. Az árok mélysége 1,2–1,3 m között mozgott, szélessége 35–40 cm volt. A 3837/8 hrsz. telek ÉK-i sarkában a vízakna K-i tanúfalában és részben a gödör

¹ SZABÓ G.: A Csorva-csoport és a Gáva-kultúra kutatásának problémái néhány Csongrád megyei leletegyüttes alapján. MFMÉ-StudArch 2. 1996, 9–110.